

Sygn. akt III CNP 31/17

POSTANOWIENIE

Dnia 9 maja 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa D.S.
przeciwko Skarbowi Państwa - Sądowi Okręgowemu w K.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 9 maja 2018 r.,
na skutek skargi powódki
o stwierdzenie niezgodności z prawem
prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w K.
z dnia 2 września 2015 r., sygn. akt II Ca [...] /15,

- 1) odrzuca skargę;**
- 2) odstępuje od obciążenia powódki kosztami postępowania na rzecz pozwanej;**
- 3) przyznaje radcy prawnemu A.B. od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w K. kwotę 1.800 (tysiąc osiemset) zł wraz z należnym podatkiem od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną powódce z urzędu w postępowaniu wywołanym skargą.**

UZASADNIENIE

Powódka wystąpiła ze skargą o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w K. z 2 września 2015 r. Zarzuciła, że do wydania tego orzeczenia doszło z naruszeniem przepisów prawa materialnego, to jest art. 24 w zw. z 448 oraz 417 k.c. oraz prawa procesowego, to jest art. 6 § 1 k.p.c. w związku z § 61 ust. 1 pkt 1 i 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 23 grudnia 2015 r. oraz art. 3 i art. 232 k.p.c.

Skarżąca oświadczyła, że rzeczywista szkoda, jaką poniosła w związku z wydanym wyrokiem wynosi 30.000 zł oraz że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze zwyczajnych lub nadzwyczajnych środków prawnych nie było i nie jest możliwe.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest lokowana w grupie środków prawnych o charakterze nadzwyczajnym z tej przyczyny, że dotyczy orzeczenia o charakterze prawomocnym. Stanowi ona środek szczególnego rodzaju, gdyż przez jej wniesienie i uwzględnienie strona nie uzyskuje możliwości zmiany orzeczenia czy choćby jego wyeliminowania z obrotu prawnego, lecz jedynie prejudykat, który pozwoli jej realizować odpowiedzialność odszkodowawczą, o ile przez wydanie orzeczenia poniosła szkodę, a orzeczenie okazało się bezprawne. Z tej przyczyny skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia nie można traktować jak alternatywy dla apelacji, skargi o wznowienie postępowania czy choćby skargi kasacyjnej. W świetle art. 424¹ § 1 k.p.c. źródłem szkody, do naprawienia której zmierza osoba zabiegająca o prejudykat i w tym celu wnosząca skargę przewidzianą powołanym przepisem ma być wydanie niezgodnego z prawem wyroku kończącego postępowanie w sprawie, nie zaś uchybienia, które sąd miał popełnić w toku postępowania. W świetle ustalonego orzecznictwa niezgodność wyroku z prawem polega na jego sprzeczności z przepisem prawa materialnego, który powinien być zastosowany w sprawie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 17 czerwca 2015 r., III CNP 4/15, nieopubl.). Naruszenie prawa procesowego może być uznane

za podstawę skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jeśli skarżący wywiedzie, że spowodowało ono - a nie tylko mogło spowodować - niezgodność wyroku z prawem (por. wyroki Sądu Najwyższego z 9 października 2006 r., II BP 8/06, OSNP 2007, nr 19-20, poz. 275, z 25 stycznia 2012 r., V CNP 14/11, OSNC-ZD 2013, nr B, poz. 35). Oznacza to, że powódka nie może skutecznie w ramach skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia powoływać się na naruszenie przez sąd, który wydał to orzeczenie przepisów prawa procesowego, których zastosowanie lub niezastosowanie nie miało znaczenia dla wydanego w sprawie rozstrzygnięcia. W taki właśnie sposób należy ocenić podniesione przez powódkę zarzuty naruszenia prawa procesowego przez Sąd Okręgowy.

Obowiązkiem wnoszącego skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku jest uprawdopodobnienie wyrządzenia mu szkody przez wydanie tego orzeczenia, a nie przez podjęcie lub zaniechanie jakichś innych czynności w toku postępowania (art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.). Zgodnie z poglądem ustalonym w orzecznictwie, uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody przez wydanie wyroku polega na złożeniu przez skarżącego oświadczenia, że szkoda wystąpiła - ze wskazaniem jej rodzaju i rozmiaru - oraz uwiarygodnienie tego oświadczenia powołanymi i przedstawionymi środkami dowodowymi, które czynią twierdzenia strony wysoce prawdopodobnymi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05, OSNC 2006, nr 1, poz. 16). Niezbędne jest przy tym przeprowadzenie przekonywającego wyводу wskazującego czas powstania szkody, jej rodzaj i rozmiar oraz związek przyczynowy między nią, a wydaniem zaskarżonego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05, BSN 2006, nr 4, s. 10).

Skarga powódki nie spełniała powyższego wymagania. Powódka ograniczyła się w niej do stwierdzenia, że na skutek wydania zaskarżonego orzeczenia poniosła szkodę polegającą na niezaspokojeniu jej słuszych roszczeń objętych powództwem w sprawie do sygn. akt VI C [...]10/S oraz II Ca [...]15, o przyznanie jej zadośćuczynienia w kwocie łącznej 30.000 zł, w tym kwoty 15.000 zł na jej rzecz i kwot po 3.000 zł na rzecz wskazanych organizacji społecznych.

Te stwierdzenia zostały przez powódkę w uzasadnieniu rozwinięte tylko jednym zdaniem: „Gdyby bowiem doszło do właściwych ustaleń, w szczególności o podjęciu przez Sąd działań (względnie zaniechań) w warunkach bezprawności, wydane orzeczenie winno uwzględniać żądanie pozwu co najmniej w części, jeśli nie w całości”. Z tego zdania zdaje się wynikać, że powódka wiąże szkodę z - jej zdaniem - wadliwymi ustaleniami faktycznymi, jakich miał dokonać Sąd orzekający w sprawie, podczas gdy nie mogą być one kwestionowane w skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 424⁴ zdanie drugie k.p.c.).

Szkodą w rozumieniu przepisów o skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest konkretny uszczerbek majątkowy, ustalany zgodnie z art. 361 § 2 k.c., a zatem o jej wyrządzeniu może być mowa wyłącznie wtedy, jeśli w przedmiotowej sprawie skarżąca wykaże, że szkoda ta wystąpiła. Powódka w skardze nie zaproponowała jakichkolwiek innych środków, przy wykorzystaniu których mogłaby uprawdopodobnić, że poniosła szkodę, do naprawienia której będzie dążyć po uzyskaniu prejudykatu, o który zabiega. Nie wyjaśniła, w jaki niekorzystny sposób na jej sytuację oddziałuje oddalenie powództwa w zakresie żądania kwot, których zasądzenia dochodziła na rzecz różnych organizacji społecznych, nie uwiarygodniła też twierdzenia, że ona sama poniosła szkodę przez wydanie zaskarżonego wyroku, która wymagałaby naprawienia w osobnym postępowaniu.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c. oraz co do kosztów postępowania - art. 102 k.p.c. w związku z art. 391 § 1, art. 398²¹ i art. 424¹² k.p.c. - Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

O wynagrodzeniu należnym pełnomocnikowi reprezentującemu powódkę z urzędu Sąd Najwyższy orzekł stosownie do § 2 ust. 1, § 4 ust. 1, § 16 ust. 5 pkt 2 w zw. z § 8 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. poz. 1715 ze zm.).

jw

ał